Poštarina plačano. Posamezna številka 60 vin.

Štev. 98 V Ljubljani, v petek dne 3. septembra 1920. Leto III.

DOMOVINA

Ogласi:
Za 1 mm × 60 inseratnega stolpiča mali 60 vinarjev, vrstni 1·20 K, poslano, posmrtnice in reklame 2 K.
Večkratne objave popust.

Izhaja ob ponedeljkih, sredah in petkih.
Upravništvo „Domovine" v Ljubljani, Sodna ulica 6.
Uredništvo „Domovine", Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:
Za celo „Domovino" (trikrat na teden) mesečno 3 K, četrtletno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K.
Petkova številka mesečno 1 K, četrtletno 3 K, polletno 6 K, celoletno 12 K.

Volitve za ustavotvorno skupštino razpisane.

Dr. G. Ž. — Danes bi morale vihrati zastave v vsej Jugoslaviji. Sprejet je vendar enkrat volilni red za konstituanto. Naš vladar ga podpiše še danes. Jutri bodo razpisane volitve za 28. november 1920.

Kdor je opazoval trhlost Narodnega predstavništva, ki ni zmoglo, da vzame iniciativo in kontrolo samo v roke, ki je bilo le coklja, medtem ko je vsak minister postopal po trenotnih pobudah, kdor je gledal menjavanje vlad — ki je imelo izvor v nestalnosti parlamentarne večine — ta se danes globoko oddahne. Zdaj imamo vsaj termin, po kojem lahko upamo, da bo bolje.

Dosedanji parlament ni bil voljen. To mu je slabilo moč. Zdaj bo drugače. Kakor si ljudstvo postelje, tako bo spalo, *kakor bo volilo, tako bo vladano.*

Današnji dan je krona dela Demokratske Zajednice v Beogradu. Videlo se je, da se v tem predstavništvu ne da nič opraviti, zato smo se že lansko jesen odločili, da mora umreti. Žal, da so reakcionarni elementi to smrt z umetnim ubrizgavanjem zadržali za celo leto. Neizmerna je škoda, ker se ni volilo že spomladi.

Vsako demokratsko srce v državi se danes veseli. Naj izpadejo volitve kakorkoli, naši ljubljeni državi in ideji smo ustregli.

Volitve bodo izpadle, kakor bo naše delo. Če se bomo napredni elementi cepili, potem bo zmagala črna ptica in za Slovenstvo začne nova doba teme. Ako pa se složno oprimemo dela mi vsi, ki nočemo duševnega gospodstva rimskega klirikalizma — bo 28. novembra sijajna zmaga naša!

Izjava JDS.

Včeraj se je vršila prva seja nove deželne vlade. V tej seji je poverjenik za pravosodje dr. Žerjav podal sledečo izjavo:

JDS se je odločila, da stopi v koncentracijsko vlado z ozirom na zunanji položaj države, zlasti zaradi *zapadnih mej in plebiscitnega vprašanja. Vstopila je, da vrši kontrolo in da lojalno sodeluje za skupne smotre.* Sporazuma se hoče točno držati in v spornih vprašnjih skušati, da se najde pot, ki je v nacijonalnem interesu in je za obe stranki sprejemljiva.

Po sklenitvi sporazuma pa je večinska stranka v deželni vladi storila nekaj ukrepov, *ki sporazumu naravnost nasprotujejo in ga resno ogrožajo.* Dasi je bil že poprej sporazum podpisan od načelnika SLS g. doktorja Koroša in je torej bil za stranko obvezen in je znan službeno in iz časopisja, dasi je bilo imenovanje poverjenikov pripadajočih JDS že izvršeno in samo formalno ni še prispelo na predsedništvo deželne vlade, je vendar v seji od 25. avgusta 1920 deželna vlada *v prisotnosti prejšnjih poverjenikov* za notranje, za pravosodje in za socijalno skrbstvo kljub poprejšnjemu ustmenemu protestu novega poverjenika za pravosodje dr. Žerjava storila celo vrsto sklepov, s katerimi se hoče prekludirati novo vlado. Ti sklepi se tičejo imenovanja cele vrste političnih uradnikov, imenovanja okrajnih šolskih nadzornikov, oblačilnice in drugih važnih vprašanj.

V duhu sporazuma izjavljam, *da teh sklepov ne smatram za pravoveljavne.* Ako bi jih deželna vlada ne preklicala, bom na pristojnih mestih stavil to zahtevo in opozarjal prizadete, da na podlagi neveljavnih sklepov ne morejo pridobiti nobenih pravic. Ako hoče večinska stranka lojalno postopati, naj vse po sporazumu sklenjene ukrepe predloži še enkrat plenu deželne vlade v sklepanje, sicer je odgovorna za posledice.

Gospod poverjenik za uk in bogočastje, kakor mi je bilo priobčeno od g. predsednika dr. Brejca, je samolastno izvršil imenovanje okrajnih šolskih nadzornikov na bivšem Kranjskem. Tudi je odstavil okrajnega šolskega nadzornika Šijanca v Mariboru in tam namestil novega nadzornika Finka. Na podlagi obstoječega zakona, na podlagi sklepa ministrskega sveta in opetovanih izjav g. ministra prosvete, na podlagi vse prakse od marca 1919 *more taka imenovanja veljavno izvršiti samo g. minister prosvete.* Vsled tega v izogib posledic pozivljam g. poverjenika za uk in bogočastje, *naj eventuelne že napravljene dekrete prekliče.* Osebe, imenovane od nekompetentnega činitelja, niso s tem pridobile *nobenih pravic,* in učiteljstvo napram njim nima nobenih dolžnosti. Državna blagajna, katera bi takim osebam izplačala prejemke, *bi po svojih funkcijonarjih za ta izdatek bila odgovorna. Ravno tako okrajni glavarji,* ki bi pripustili od nekompetentne osebe imenovane nadzornike v poslovanje. *Nikakor ni dopustno, da pod geslom avtonomije zavlada anarhija.*

Na znanje! Priložili smo v zadnjih številkah „Domovine" *poštne položnice* vsem onim, ki še kaj *dolgujejo* na naročnini. Prosimo, da izvolijo vsi opozorjeni *poravnati zaostanek,* oziroma *nadaljnjo naročnino,* drugače se jim *list ustavi.*

Naša vojska.

Nahujskani od italijanskih agitatorjev so Albanci vznemirjali skoraj mesec dni naše obmejne ozemlje, naša vlada je opozorila začasno albansko vlado v Tirani na te vpade albanskih tolp, ali ta je bila preslaba, ali pa ni hotela, da naredi konec, zato smo bili prisiljeni, da naredimo na meji red sami.

Italijansko časopisje je zlobno komentiralo to našo potrpežljivost, češ da nimamo niti toliko moči, da bi nastopili proti Albancem, ker se ne moremo zanašati na svojo vojsko, ki je sestavljena iz Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Ali naša vojska je odgovorila Italijanom, odgovorila jim tako, da je Italijanom zastala sapa! One iste Albance, ki so Italijane tako sramotno napodili iz Albanije, ki so jim vzeli nekaj tisočev vojakov, je naša vojska v treh dnevih razbila tako silno, da se niso upali nikjer ustaviti, da so v divjem begu bežali, samo ko so zaslišali grmenje naših topov.

Naš general Smiljanić, ki je v odločnem naletu razbil avstrijsko vojsko in oslobodil naše Koroško, je z našo hrabro vojsko pokazal svetu, da je naša vojska še vedno ona ista vojska, ki je na Cern, Rudniku, Kajmakčalom izbudila občudovanje vsega sveta, da je naša vojska ona ista vojska, ki je na Soči in Piavi pokazala Italijanom, kako zna Jugoslovan braniti svojo rodno grudo pred najezdo nasilnega tujca! In general Smiljanić je v svojem dnevnem povelju po končanih albanskih operacijah izrekel svoje spoštovanje in občudovanje naši vojski, našim vojakom, ki so tekmovali med seboj v junaštvu in požrtvovalnosti! Na bojnem polju so Slovenci, Srbi in Hrvati s krvjo potrdili ono nerazdružljivo vez, ki nas druži, ono vez, ki so jo jugoslovanski dobrovoljci dokumentirali na Dobrudži in na solunski fronti.

Naša vojska je pokazala, da smo pripravljeni na vse, da stojimo trdno neomahljivo na braniku svojih opravičenih narodnih in zgodovinskih zahtev.

Naša zmaga v Albaniji naj odpre oči onim, ki so preplavljali svet o „neurejenih" razmerah v naši državi, ki so računali na ona umetno ustvarjena nasprotstva, ki jih je hotela habsburška politika oživotvoriti med nami.

Reški komedijant d'Annunzio se pripravlja, da proglasi samostojno reško državo, da ti svoji državi priklopi tudi kraje onostran demarkacijske črte. Italijanska vlada ve dobro za te namene svojega slamnatega moža na Reki ali ne upa si javno zavzeti svojega stališča, italijanski vojskovodje poznajo dobro pesti naših junakov s Soče in Piave, zato silijo v ospredje blaznega d'Annunzia.

Sramotno so morali Italijani zapustiti Albanijo, sramotnejše nego takrat, ko so Abesinci s koli in srpi natolkli „moderno urejeno italijansko vojsko", ti isti Italijani računajo na našo potrpežljivost in mislijo, da se bomo pokorili nasvetom in poveljem iz Pariza in Londona.

Ali naše potrpežljivost je konec. Dokazali smo to v Albaniji, a dokazali bomo to v Reki! Naj le poizkusi d'Annunzio s svojimi arditi, srečali se bodo na bojnem polju junaki s starimi znanci od Soče in Piave.

Uradna Italija se boji, da pove svoje mnenje o nakanah reškega d'Annunzia, ona smatra, da je treba Rečanom pustiti svobodne roke, da si volijo obliko svoje države, ali na tihem si misli: ako doseže d'Annunzio kak uspeh, bo to uspeh Italije. Zato se krijejo previdno za Parizom in Londonom, žele si samo odhod Wilsona iz vodstva ameriške politike.

Ali naša vojska je pokazala, da ne računa na nobeno pomoč od zunaj, ona se zanaša sama na sebe! Mi smo pa pripravljeni, naša vojska bo nadaljevala svoj zmagoviti pohod, naša vojska ve, kaj je njena naloga, kje je njen sovražnik, kje je polje njene nove slave!

12. september je blizu, mi smo pripravljeni, a Rim naj ve, da je za Valono na vrsti Reka!

Velikanski požar v Dravljah

Milijonska škoda.

Ljubljana, 2. septembra.

Danes ob 1 uri 45 minut popoldne je med delavstvom vozne delavnice dravnih železnic na nekdanjem premikalnem in ranžirnem kolodvoru v Dravljah nastala velika panika in razburjenost. Vse je drvelo iz delavnic ter vzklikalo: „Gori! Gori!" Glavni poslovodja Hadrbolc je takoj obvestil službujočega železniškega uradnika, ki je hitro telefonično sporočil železniški oblasti v Ljubljani in poveljstvu dravske divizije, da je izbruhnil požar.

Nad delavnicami se je skoraj pričel valiti gost dim in je po vsej okolici vzbudil razburjenje. V Ljubljani je začelo biti plat zvona, gasilske čete so hitele z alarmom iz mesta in za njimi so kmalu drvele ob šišenski progi radovedne množice proti Dravljam.

Tam se nahajajo v lesenih, z nikakimi požarnobrambnimi napravami opremljenih barakah vozovne delavnice državne železnice, kakor tudi deloma delavnice vojaške oblasti. V teh barakah in vse okrog kolodvora je bil nakopičen še znaten demobilizacijski materijal. Delavnice so bile opremljene z lepimi, modernimi stružnimi stroji. Ves obrat je gonil samo eden glavni motor na bencin. Stroji so bili nastavljeni v dveh velikih ba-

rakah, zraven pa je bila baraka za skladišče raznega materijala.

Kako je nastal požar?

V delavnici je bilo zaposlenih okoli 108 delavcev, večinoma profesijonistov, kakor mehanikov, strugarjev itd. Delavci so ravno po opoldanskem počitku pričeli z delom. Slekli so svoje boljše obleke ter oblekli delavko. Delavec Viktor *Špec*, je okoli 1 ure 45 minut imel opravka pri gonilnem motorju. Vlival je v motor benein. Zraven motorja je stal sod benecina. Po naključju je med vlivanjem skočila na doslej še nepojasnjen način žareča iskra iz motorne sveče ter vžgala benein. Takoj je nastala siovita eksplozija, buhnil je z vso silo močan plamen, ki je objel vso delavnico tako, da so se delavci komaj rešili.

V nekaj minutah so bile vse tri barake v močnem plamenu. Gost, črn dim se je začel valiti proti nebu. Delavstvo se je z vso požrtovalnostjo poprijelo gasilne akcije. Kmalu je pridrdrala požarna bramba iz Ljubljane, Spodnje in Zgornje Šiške, z Gline, Podutika, Št. Vida, iz Dravelj in Gameljn. Mogle so požar le lokalizirati.

Ogromna škoda.

Barake so tekom dveh ur pogorele do tal. Požar je uničil vse orodje, stroje, zlasti tri moderne, fine stružne stroje, mnogo materijala in okoli 20 železniških voz. Nekateri, posebno osebni vozovi so kompletno pogoreli; ostalo je le železno ogrodje.

Le sreči je treba pripisati, da se ni vnelo čisto v bližini se nahajajoče skladišče benecina in olja. Če bi to skladišče — tudi lesene barake — začelo goreti, potem bi bila nastala morda katastrofa. Gasilna akcija je bila zelo, zelo otežkočena, kajti vodo so morali voziti iz bližnjih vasi, ker kolodvor nima vode!

Med delavstvom je že dalj časa vladala slutnja in prepričanje, da bode enkrat vse uničil — požar. Nedavno je bila že slična eksplozija, pa so ogenj z vso naglico udušili.

Na lice mesta je takoj došla komisija železniških uradnikov in polpovnik Vašič kot poveljnik vojaških delavnic.

Doslej še ni uradno dognana celokupna škoda. Poznavalci cenijo škodo na pet milijonov kron nekateri še celo na več.

Človeških žrtev ni. Samo delavec Viktor Špec, ki je stal poleg motorja, je bil znatno po obrazu ožgan. K požaru prispeli zdravnik dr. Rus ga je odposlal v bolnišnico.

Dopisi.

Izlake. Slučaj iz Polenšaka je vrlo poučen. Baš pri ljudeh, pri katerih bi se kaj takega ne moglo predstavljati, se nahaja največ surovosti in nekrščanstva. Če objavljamo take napake, se ne zgodi v zasramovanju, ampak v opomin. Pri nas je tudi nekaj takega, pa ne vemo, ali je napaka, ali je zanikrnost ali hudobnost, ali verski napuh. So ljudje, ki bi bili pri maši tudi ob delavnikih. Ali glejte spaka — k maši pa ne zvoni, ne da znaka ljudem, ki bi radi prišli malo pomolit. Mislili smo, da dotični gospod V. M. ne mašuje, toda povedalo se nam je, da! Čudno je torej, zakaj se ne pozvoni. Ali je tistih dveh zvonov tako škoda? Ali je ta maša krivoverska? Ali je maša nepotrebna? Ali je maša samo en hokus pokus? Ali je maša samo za gotove ljudi? Vprašali smo pri mežnarju. Ta je dejal, da so g. dekan — čujte ljudje božji, ki se križate v imenu svete trojice —, da so g. dekan, Janez Bizjan, duhovni svetnik in častni kanonik v Moravčah, *prepovedali* zvoniti, ker se mora dotičnega mašnika smatrati, kakor bi ga ne bilo. Če je to res, imamo pred seboj slučaj groznega napuha, protiverskega postopanja, zločinstvo zoper našo sveto vero; slučaj, v katerem se vidi, da višji duhovni sami vero zaničujejo ter jo ljudem prisiudujejo. Ako se ta navada *takoj* ne odpravi, se bomo z g. Bizjanom drugače pogovorili.

Gorenja vas v Poljanski dolini: Dne 22. avgusta t. l. je bila na Trati na prostoru poleg cerkve orlovska pravilno duhovska veselica. Če vpoštevamo, da je agitacijski aparat po vseh cerkvah v naši dolini potom prižnic, nadalje potom vse poljanske duhovščine s tukajšnjim, na počitnicah se nahajajočimi dijaki iz škofovih zavodov z vso silo deloval in pod že znanimi frazami, namreč, da je vera v veliki nevarnosti, močno pritiskal na nezavedneže, da se isti na vsak način udeleže te šusteršičijanske prireditve, potem lahko trdimo, da je bila udeležba na tej veselici pičla. Večji del udeležencev je pripadal ženskemu spolu, kar je dokaz, da ima naša duhovščina edino pri ženskah še nekaj opore; zato je pač sumljivo, zakaj se klerikalci tako vneto potegujejo za žensko volilno pravico. O poteku veselice se nam ne zdi vredno natančneje poročati, ker to bo gotovo opravil takozvani „Lažiljub"; pač pa omenimo samo to, da je lahko vsakdo opazil, da pri „Orlu" ni nikake discipline (reda), da je telovadba pod vsako kritiko, zlasti, kar se tiče Orlic, ki ne znajo niti korakati. Vsa telovadba Orlov je obstojala večinoma iz navadnega prekucevanja, kakršno vidimo vsak dan pri vaških otrocih. Edini uspeh je ta, da se je na tem taborčku sklenilo, da se tratarski Orel, čegar odsek šteje baje že 40 članov, izbere za centrum (središče), h kateremu naj se zatekajo in v kojega naj se vpišejo vsi orlovsko misleči Poljanci. Trata je postala toraj centrum vseh poljanskih klerikalcev. Naprednjaki, kar nas je v naši dolini, bodimo čuječi ter postavimo kot protiutež temu klerikalnemu strašilu našo napredno *Gorenjo vas* za centrum, kamor naj se zatekajo vsi poljanski naprednjaki. Ustanovimo čim prej „Sokola", pod kojega okriljem naj se zberejo vsi naprednjaki iz občin Trate, Poljane in Oselica! Da pa bo mogel novo ustanavljajoči se Sokol uveljaviti poverjeno mu nalogo, je treba, da mu čim prej zgradimo vsestransko ustrezajoči dom. Z ozirom na to bo priredila Narodna čitalnica v Gorenji vasi dne 12. septembra t. l. veliko veselico, katere čisti dobiček bo namenjen za zgradbo doma, v katerem bo vsak napreden Poljanec imel najlepšo priložnost, povzpeti se do čim popolnejše duševne, telesne in gospodarske izobrazbe. Zatoraj, ta dan vsi napredni Poljanci, možje in žene, fantje in dekleta, brez izjeme v Gorenjo vas, kjer naj vsak po svoji možnosti prispeva za kamen k naši prepotrebni, narodni zgradbi. Pokažimo ta dan našim nasprotnikom, da so naše vrste tako močne, da je zastonj ves njihov trud, da bi našo dolino še kdaj prepojili z Jugoslaviji skrajno škodljivim in nevarnim Šusteršičevim duhom. Naprednjaki, agitirajte za to veselico vsepovsod, da bo udeležba nad vse častna in da bo gmotni uspeh kar največji, da nam bo omogočeno, pričeti takoj s predpripravami za zgradbo našega doma! — Zatoraj v nedeljo 12. septembra vsi brez izjeme v Gorenjo vas na veselico, kjer bomo odločno manifestirali za našo narodno zgradbo in za takojšnjo ustanovitev Sokola! Tozadevna vabila se bodo pravočasno razposlala vsem naprednim Poljancem.

Iz Mirne peči. Tu imamo kaplana, ki se razume na vse. Ustanovil je konzumno društvo, kjer prodaja ženske nogavice, podveze, petrolej in sploh vse, če le kdaj kaj ima. Imamo kolosalno cerkev, v resnici krasno stavbo, katero pa kazé neokusna, stara poslopja v neposredni bližini. To neprikupljivo okolico je še olepšal z leseno, s slamo krito barako, ki jo zmerja z „Društvenim domom". Ta nakaza je brez oken, v znak, da ljubijo tisti, ki se v njej zbirajo, temo. Navsezadnje je ustanovil še Orle in priredil „Veliki orlovski tabor". Agitiralo se je zanj po vsej Dolenjski, osobito pri nas, in se nam obljubovalo, da se ga udeleže člani 17 orlovskih društev. Darila za srečolov so nabirali v prvi vrsti po naprednih hišah, istotako so vsiljevali napreunjakom vstopnice že dneve pred prireditvijo. Napočil je slavnostni dan 29. avgusta. Že navsezgodaj so začeli vreti od vseh strani Orli, Orlice in naraščaj, tako da se je udeležilo slavnostnega sprevoda 74 Orlov v kroju, med njimi kak tucat kaplanov, 17 Orlic in 11 naraščaja, nevštevši 7 (beri sedem) domačih Orlov v civilni obleki. Udeleženci so bili sprejeti skrajno hladno. Čuti je bilo le par „Bog živi"-klicov. V sprevodu korakajoči Orli so bili presenečeni vsled tako navdušenega sprejema, kar se jim je čitalo raz kisle obraze. Razobešeni sta bili celo dve zastavi, na stolpu in baraki. Slavnostni govor v cerkvi je imel župnik Bajec iz Št. Janža, intimni prijatelj pokojnega Lampeta. V tem je bridko tožil, zakaj ne uživajo Orli istega ugleda kot Sokoli vkljub temu, da nastopajo kroja, ki so si ga brez dovoljenja Sokolov prilastili. Povedal nam je, da so Orli čuki in farovški podrepniki. V svojem govoru na veseličnem prostoru je obkladal mirnopeške fante s čudnimi priimki. Seveda si je upal izustiti te psovke le v varstvu orožniških bajonetov, katerih so si naročili od okrajnega glavarstva devet. Čuditi se je samozatajevanju fantov, da so dali izraza ogorčenju nad tako nesramnim in izzivajočim žaljenjem le z žvižganjem pri odhodu Orlov in Orlic. Kakor cela prireditev, je izpadla seveda tudi telovadba nad vse klaverno. Pri orodni telovadbi je nastopilo od vseh sedemnajstih društev le 7 telovadcev na bradli. Ob 6. uri je bila vsa prireditev končana. Na kolodvoru so se igrali slepe miši po krompirju in pokušali tuje breskve ter s tem dostojno zaključili „Veliki orlovski tabor".

Gospodarstvo.

= **Izvoz kož prepovedan.** Izvoz sirovih kož, usnja in usnjenih izdelkov iz Jugoslavije ostane še nadalje prepovedan, ker nam tega blaga doma močno primanjkuje. V naši državi imamo dovolj usnjarn, ki bi mogle izdelati na leto nad 13 milijonov kilogramov usnja in podplatov, torej

Zdravstvo.

Dr. E. M.:

Nalezljive bolezni.

II.

Vzgoja otrok bi morala stremeti za tem, da se mlademu človeku vtisne pojm o nalezljivosti bolezni in se ga navadi, da se čuva pred okuženjem. Že otrokom bi se moralo jasno razložiti, da so prenaševalci kužnih bolezni s prostim očesom nevidna bitja, ki se nahajajo na vsaki nesnagi. Iz tega vzroka bi se moralo že otroke navaditi na čut snage. Potrpljenja v tem oziru ne bi smeli vzgojitelji izgubiti, zakaj pričetki v tem oziru so gotovo težki, toda ako se človek, osobito v otročjih letih, privadi snagi, potem ne more več izhajati brez nje.

S kopanjem in rednim umivanjem si odstranimo raz telo na milijone malih bitij, ki bi zamogla v ugodnem slučaju provzročiti bolezen.

Ravno v oziru na kužne bolezni se ne more dovolj toplo priporočati večkratno umivanje rok. Vsakdo naj si *pred vsako jedjo in vedno, kadar pride iz stranišča,* dobro umije roke. V podkrepitev te zahtevke bodi omenjeno, da otroci samo zaradi tega dobivajo gliste, ker z umazanimi rokami segajo v usta in na ta način preneso jajčica glist v usta in jih potem pogoltnejo. In kar velja za gliste, velja tudi za druge bolezni. Eno važnih mest, odkoder izvira precejšnja množina nalezljivih bolezni, so človeška usta. V nesnažnih ustih se nahaja na milijone provzročiteljev bolezni in med njimi tudi taki, ki provzročajo nalezljive bolezni. Ta bitja se nahajajo po največ na gnilih zobeh.

Iz tega sledi, da si mora vsakdo redno vsaj dvakrat na dan s krtačico osnažiti zobe in dobro izprati usta. Vse nerabne zobe se mora iz ust odstraniti, druge bolne pa, ki so še sposobni za uporabo, se mora popraviti. Omeniti je namreč treba, da trpe ljudje, katerih zobje so slabi, na slabi prebavi.

K snažnemu človeku pa spada tudi snažna obleka. Ni preveč zahtevano, ako si vsakdo, predno se obleče, osnaži obleko in pazi, da ima vedno čisto perilo.

V boju zoper nalezljive bolezni igra pa važno vlogo tudi stanovanjsko vprašanje. Majhna, zaduhla, temna, vlažna stanovanja, ki so še dostikrat prenapoljena z stanovalci, vsebujejo vse predpogoje, da se kužne bolezni zarede in od človeka do človeka preneso. Obče znano je, da terja jetika največ žrtev med ljudmi, ki so navezani na taka stanovanja, in ki poleg te nesreče tudi ponajveč nimajo nobenega čuta za snago. Stanovanje mora biti vedno dovolj prostorno, zračno in svetlo. Nesnage se ne sme trpeti v stanovanju. V nobenem stanovanju ne smemo pogrešati pljuvalnikov, zakaj ena najbolj grdih in nezdravih navad je pljuvanje po tleh (jetika).

Stranišča morajo biti vedno v čistem stanju. Na dvoriščih ne sme biti niti gnojnih kupov, niti smeti, zakaj ne samo, da gnoj in smeti provzročajo slab duh, vsebujejo tudi nebroj bolezenskih kali. Osobito, kar se tiče gnojišč, je nujna potreba, da si naši kmetovalci vsepovsodi omislijo cementirana gnojišča in greznice, ki morajo biti pokrite. Ne samo, da si na ta način v gospodarskem oziru koristijo z boljšim gnojem, temveč s tem odvrnejo od sebe tudi marsikatero nalezljivo bolezen.

V boju proti nalezljivim boleznim igrajo torej glavno vlogo zdravo, krepko telo, zdrave življenske razmere in snažnost.

Vsakomur se mora najnunejše svetovati, naj nikar ne zahaja v hišo, kjer leži bolnik, ki je bolan na nalezljivi bolezni, istotako naj svojci bolnika omeje svoja pota samo na najnujnejše potrebe. Znana je dobrosrčnost naših ljudi, da si v sili z veseljem pomagajo, toda v takih slučajih mora imeti ta dobrosrčnost svoje meje. Vsakdo si mora vedno predstavljati, da z brezbrižnimi obiski v okuženih hišah lahko sam sebi škoduje in bolezen še prenese v druge hiše. S takim početjem se največkrat prenesejo nalezljive bolezni po vsej okolici in si s tem prizadene sebi in svojim bližnjim največje gorje.

več kakor ga rabimo doma, izdela pa se komaj petina, ker nam primanjkuje kož in drugih potrebščin. Vse sirove kože se morajo sedaj prodajati le domačim usnjarnam.

= **Zvišanje** kolkovnih in neposrednih pristojbin v Nemški Avstriji. Namen novemu zakonu, objavljenemu dne 15. julija 1920. je zvišanje nekaterih kolkovnih in neposrednih pristojbin. Pred vsem se zvišajo pristojbina na menice, izstavljene doma, plačljive v dobi šestih mesecev, nadalje za trgovska nakazila in za gotove zadružne stvari. Pristojbina znaša ¼ % cele vsote. Za menice, ki tečejo več kot šest mesecev, za posojilne pogodbe, cesijo terjatev, listine o poroštvu, zastavne obligacije, pobotnice, najemninske in zakupne pogodbe se plača odslej 1 % cele vsote. Za kupne, menjalne in dobavne pogodbe premičnin se zvišajo pristojbine na 1¼ %.

= **Stroge odredbe** proti uvozu živine iz Avstrije. Z ozirom na to, da so se v spodaj navedenih krajih Avstrije pojavili slučaji živinske kuge, ki ogroža okužiti tudi našo živino v obmejnih krajih Koroške in Avstrije, je izdala deželna vlada jako stroge odredbe. 1.) Prepovedan je vsak uvoz in ugon parkljate živine, govoda, ovac, prašičev in druge živine, bodisi po železnici ali cestnem prometu, in sicer iz vseh krajev Koroške in Štajerske, ki spadajo pod Avstrijo ali pa so od nje zasedeni. Iz političnih okrajev Št. Vid na Glini, Šmohor, Celovec, Spital, Beljak, Voitsberg, Bruck, Gröbming, Leoben, Gradec, Weitz, Feldbach, Hartberg, Leibnitz, Deutschlandsberg in Radgone. 2.) Prepovedana je prodaja živine tudi v poljedelske in plemenske svrhe, in sicer za vse obmejne kraje Koroške in Štajerske, ki spadajo pod Avstrijo. Prepovedan je dalje iz istih razlogov vsak promet s parkljato živino iz pasa A v pas B na Koroškem in nasprotno. Osebam, ki se pečajo z živino, kakor mesarjem, živinskim trgovcem, gostilničarjem, konjačem itd. je prepovedano voditi živino od vasi do vasi obmejnega ozemlja.

= **Povišanje železniških tarifov** iznosi v Belgiji 100 %, v Franciji za osebni promet 80 %, za blago 140 %, Nizozemska isto, Norveška 150 %, Portugalska 57 %, Švedska osebni promet 150 % blago 200 %, Španija 50 %, Zedinjene države ameriške 40 %, Češka in Nemška Avstrija osebni promet 500 % blago 600 %, Rusija osebni promet 1400 %, blago 3400 %.

= **Nova velika češka banka na Dunaju.** „Čas" javlja, da se snuje pod imenom „Slovanska trgovska banka" na Dunaju novo veliko bančno podjetje podjetje, pri katerem sodelujejo glavne češke banke.

= **Zvišanje obrestne mere** se v najkrajšem času izvrši v češkoslovaški republiki. Na ta način upajo denarni zavodi zvišati vloge.

= **Promet s kožami in obutvijo v Sloveniji.** Pokrajinska vlada je v sporazumu z oddelkom ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani izdala naredbo, s katero so vse naredbe o omejitvi prometa s kožami in obutvijo ukinjene.

= **Cene pšenici in moki.** Cena pšenici se je v zadnjem času nekako ustalila na višini 730—750 kron za meterski stot. Troški, ki se smejo zaračunati za mletje, so maksimirani samo v Sloveniji s 40 kronami za mline na vodo in s 60 kronami za mline na paro ali motor. Vsled tega velja za mlin n. pr. v Kranju za mletje enega stota pšenice, kupljene v Novem Sadu, približno ta-le kalkulacija: Cena pšenici 740 kron, dovoz 20 kron, tovorni troški 68·40 kron, zavarovalnina (2 %) 15 kron, 10 % izguba pri transportu 74 kron (v mirnem času 2 %) — skupaj 917·40 kron. K temu pride še 10 % brutozaslužek 91·74 kron in troški mletja 40 kron. Skupno bi torej danes stala mletev enega stota pšenice 1059·14 kron. Produkt mletja bi moral biti: 20 % moke št. 0, t. j. 20 kg, ki dajo po ceni 14 kron za kilogram 280 kron; 24 % moke št. 2 po 13 kron daje 312 kron; 33 % moke št. 6 po 12 kron daje 396 kron; 20 % otrobov po 3 krone daje 60 kron. Ostanek 3 % je zguba pri mletju. Skupni dohodek za prodajo moke je torej 1048 kron, dočim bi v tem slučaju znašali troški 1059 kron 14 vinarjev; mlin bi torej delal z izgubo 11 kron. Naravno, da mlini ne delajo z izgubo, marveč izkazujejo velike dobičke. Oni imajo tudi cenejše zaloge; cena pšenici je bila zadnja 2 do 3 mesece za stot po 200 kron nižja. Razen tega izdelujejo nekateri mlini nekoliko boljšo moko št. 2 in jo prodajajo za št. 0. To pomeni za mline lep dobiček. Nesolidna podjetja primešajo moki tudi otrobe, zmlet grah ter sušen in zmlet krompir in dosegajo na ta način velike dobičke.

= **Reforma obrtnega zakona.** Po inicijativi gospodarskih krogov je sklenilo ministrstvo za ustavotvorno skupščino in izenačenje zakonov, da se povede razprava o vprašanju upeljave enotnega obrtnega zakona za vso državo. Kot temelj za razpravo naj bi služil srbski zakon z dne 29. junija 1910, ki naj bi se v nekaterih točkah spopolnil in razširil na področje vse države. Trgovske in obrtniške zbornice so bile pozvane, da zaslišijo mnenje vseh važnejših gospodarskih organizacij v tej zadevi.

= **Bombaž.** Vsled izborne ameriške letine bombaž v Newyorku še vedno pada. Trgovina slaba. V Bremenu raste bombaž že 14 dni. Kilogram bombaža se je dvignil od 40 na 48 do 49 mark.

= **Trst središče trgovine s kavo.** Kakor se tržaškim listom poroča iz Rima, je braziljska vlada predlagala v Rimu, naj bi se na skupen račun uredilo skladišče kave v Trstu in Neaplju za preskrbo srednje Evrope in Orijenta z braziljsko kavo.

= **Jugoslovanska poljedelska razstava.** Zagrebško gospodarsko društvo obhaja letos osemdesetletnico svojega delovanja. Pri tej priliki hoče prirediti veliko poljedelsko razstavo. Ako bo mogoče, se namerava pritegniti k tej razstavi vse jugoslovanske kraje, ako bi pa to ne bilo mogoče zaradi prekratkega časa, ki je na razpolago, bo razstava omejena na poljedelsko produkcijo Hrvatske.

= **Iz ljutomerskih goric.** V ljutomerskih goricah pričakujejo letos srednjedobro trgatev. V mnogih vinogradih, kjer se ni intenzivno žvepljalo, je napravil oidium mnogo škode in tudi ob cvetju vreme ni bilo prav ugodno. Grozdje je vse mehko in če bo v septembru solnčno vreme, bodo imele ljutomerske gorice zgodnjo tergatev in najmanj kvaliteto, kakor je bil tako obče priljubljen letnik 1917. Letnikov 1918 in 1919. je še nekaj po kleteh za ceno 14 do 16 kron liter.

= **Žigosanje** vojnih in predvojnih posojil. Dne 6. septembra se začne popisovanje, žigosanje in pridržanje obveznic vojnih in predvojnih posojil bivše avstro-ogrske monarhije, ki se nahajajo na ozemlju naše kraljevine. Popisovanje in žigosanje obveznic vojnih posojil bo trajalo do 20. septembra, ono predvojnih posojil pa do 25. septembra t. l. Ves ta posel bo v Sloveniji izvršila delegacija finančnega ministrstva po svojih davčnih uradih.

= **Izvoz češkoslov. sladkorja.** Iz Češkoslovaške se je meseca julija t. l. izvozilo 149.164 meterskih stotov kosumnega sladkorja, razen tega pa še v Avstrijo 13.952 meterskih stotov industrijskega sladkorja. Skupni izvoz je znašal torej 1631 vagonov, od katerih je šlo 876 vagonov v Avstrijo.

= **Plovba po Donavi.** Bavarski Lloyd je upostavil zopet plovitbo po Donavi do Beograda.

= **Naša agencija v Alžiru.** Minister za trgovino in industrijo je določil, da se dosedanja francosko-jugoslovanska trgovska agencija v Alžiru pretvori v priveligirano agencijo kraljevine SHS. Za šefa agencije je postavljen konzularni tajnik Živojin Aleksić.

Jugoslovanski izvoz. Beograd, 2. septembra. *Finančno-gospodarski odsek je imel danes sejo, ki je trajala do 13. ure. Sklenjen je bil izvoz 15.000 vagonov pšenice. Vsak izvoznik mora brzojavno obvestiti glavno direkcijo carine o številu izvoženih vagonov. Za izvoz vina, hmelja, karbida itd. ni treba odigurati valute. Na seji se je razpravljalo tudi o oskrbi države s petrolejem.* . . . .

Politični pregled.

+ **Stranke in gospodarska politika.** V „Jugoslovanskem Lloydu" je pred kratkim priobčil znani ekonom dr. Josip Selak članek, v katerem je zagovarjal ustanovitev privredne stranke, če da dosedanje stranke niso pokazale nobenega zanimanja in sposobnosti za privredno politiko. Današnja „Riječ" odgovarja na ta članek, naglasujoč, da ustanovitev take stranke ne bi imela nobenega pomena, ker bi si zamogla stranka priboriti komaj 20 do 30 mandatov. Veliko bolj pametno bi bilo, da se posamezni ekonomi v strankah samih posvetijo svojemu strokovnemu delovanju.

+ **Spor na severni meji.** Štajerski deželni tiskovni urad je priobčil komuniké, v katerem pobija trditve našega pred par tedni izdanega komunikeja glede izražanja želj obmejnega prebivalstva pred razmejitveno komisijo. Graški komunike pravi, da je bilo pri konstituiranju razmejitvene komisije v Parizu med zastopniki avstrijske republike in delegacijo Jugoslavije sklenjeno, da se pusti obmejnemu prebivalstvu neomejena svoboda pri izražanju želj ter da radi tega ne sme niti Avstrija niti Jugoslavija nikogar kazensko preganjati. Poleg tega pa obstoja še tozadeven pismen sporazum z dne 16. avgusta. Prebivalci da naj radi tega izražajo ne samo svoje gospodarske, ampak tudi politične želje. Avstrija da bo vedno skrbela za to, da se bo mogel vsak obmejni prebivalec na njenem ozemlju svobodno izjaviti, pod katero državo hoče spadati. Kakor smo izvedeli, so te *nemške trditve čisto navadna laž.* Avstrija ima v vseh obmejnih krajih svoje zaupnike, ki strogo pazijo na to, da bi se kdo ne izjavil za Jugoslavijo. Ti nemški agentje groze celo z zaporom in drugimi kaznimi.

+ **Čiščenje v poljski armadi.** Ko je prevzel francoski general Weygand poveljstvo poljske vojske po porazih pred Lvovom in Varšavo, je najprvo izvršil revizijo in brez pardona odpustil iz vojske nad 1000 oficirjev, ki so pokazali popolno nesposobnost; interesantno je, da je med temi odpuščenimi oficirji skoro 80 odstotkov bivših avstro-ogrskih oficirjev! Kakor hitro je Weygand izvedel to čiščenje v poljski vojski, brž so se pokazali prvi uspehi!

Beležke.

b. **Sokoli in Orli.** Maribor je razmajal vse klerikalno poslopje. Zdaj smo videli, kako ogromna sila so Sokoli. Kaj bodo ubogi zapeljani Čuki! Najbolj pa jezi klerikalce resolucija, s kojo so Sokoli sklenili, da mora vsaka strankarska politika ven iz njihovih društev, pač pa noben Sokol ne more biti klerikalec. Sokol je svobodoumen, a spoštuje versko prepričanje. „Slovenec" piše o zaslugi Čukov za Jugoslavijo. Glavna zasluga je bila med vojno, ko je Orel nabiral dobrovoljce za Avstrijo, Sokoli pa so pustili kri v Srbiji, Dobruši, na Ruskem. Nadaljnja zaluga je bila, ko je glavni gospod vseh Čukov, škof Jeglič, pozval vse vojake, naj se bore dobro za Avstrijo in jih blagroval, da smejo stradati in umreti za Avstrijo. Jeglič je do konca, ko se pbal za propadajoči klerikalizem, delal pozer Jugoslavijo, pa še novembra 1918. po prevratu, je izdal pastirski list za spufane Habsburgovce! Krek je še leta 1915. psoval na srbofile! Koroščeva „Straža" pa se je cedila črnorumenega duha do konca.

b. **Neprevidno hinavstvo.** „Slovenec" z debelimi črkami poroča, da je Jugoslovanski klub (t. j. klerikalci) sklenil biti proti proračunu. Čudno, čudno. Klub je proti proračunu? Kdo pa je predsednik kluba? Doktor Korošec! Kdo pa je podpisal proračun? Gospod predsednik Jugoslovanskega kluba! Klerikalci, nehajte s svojim neumnim beganjem. Vaš načelnik je proračun sprejel za svoj in ga podpisal. Vse kar govorite o svojih drugačnih sklepih, je nesmisel.

b. **Vrstovškovi „nadzorniki".** Poverjenik za uk Vrstovšek je imenoval nekaj učiteljev za „nadzornike". To pravico pa ima po postavi le minister prosvete. Kakor Vrstovšek bi lahko prišel vsak okrajni glavar in bi imenoval nadzornike. No ti nadzorniki bodo hodili po plačo k Vrstovšku in nadzirali ne bodo naših učiteljev, temveč morda Orle ali duhovnike. Vrstovškova *imenovanja so ukinjena.*

b. **„Župani so razburjeni"**, piše današnji „Slovenec". Zakaj pa, za božjo voljo? Ker ne bo občinskih volitev oktobra s sodelovanjem Marijinih devic! Mi ne poznamo teh razburjenih županov, pač pa si vsi pametni možje pravijo, da je prav, da se občinske in državnozborske volitve ne zmešajo in da z ženskami še ne gre. Razburjeni niso župani, pač pa je razburjeno klerikalno vodstvo v Ljubljani, ki mu je dr. Žerjav prekrižal račun ravno, ko so go mislili inkasirati.

b. **Novo klerikalno nasilje.** Poverjenik za prosveto pri ljubljanski vladi Verstovšek, ki se zanima bolj za cestarje, kakor za svoj delokrog, je imenoval samovoljno začasne okrajne šolske nadzornike, dasi ima pravico imenovanja le minister prosvete. Imenoval je same najzagrizenejše Slomškarje, med njimi tudi onega proslulega Simona, ki je za časa vojne denunciral napredne učitelje, ki so mu učitelji že izjavili, da se ne puste nadzorovati od denuncianta. Oziral se ni pri imenovanju niti na zmožnost niti na kvalifikacijo, ampak imenoval najzvestejše Šusteršičeve priganjače. Klerikalci nadaljujejo sistematično delo svojega ideala Šusteršiča, ki je v državnem zboru javno in ponosno izjavil, da je šola prokletstvo za narod! Ali to samovoljno postopanje Verstovška, to nepostavno imenovanje Šusteršičevih nadzornikov je skrajno izzivanje slovenskega učiteljstva, ki je vodilo toliko let odločno borbo proti Šusteršiču in njegovi strahovladi. Ako pa sedaj osrednja vlada ne bo razveljavila imenovanje Vrstovškovih nadzornikov, tedaj bo slovensko učiteljstvo samo in na svoj način naredilo konec!

Novosti.

* **Kralj Peter** se vrne te dni iz kopališča Arangjelovac v Beograd in se bo do popravka kraljevskega konaka nastanil v vili na topčiderskem brdu.

* **Nezaupnico deželni vladi** je izrekel „Večerni list" v imenu klerikalnega delavstva. Piše namreč: Krščansko delavstvo sedanjo vlado zre z nezaupanjem. Ako se tej nezaupnici pridružijo še ostale organizacije SLS (in mi ne vidimo vzroka zakaj bi se ne) potem bi dr. Brejc in tovariši lahko izvajali konsekvence...

* **Vrnitev dr. Trumbića.** Na poziv ministrskega sveta, da prevzame svoj resort je odgovoril minister za zunanje zadeve dr. Trumbić, da pride prve dni tega meseca v Beograd in takoj prevzame svoje resortno ministrstvo.

* **Generalštabni podpolkovnik** Kvaternik je izstopil iz vojske. Kakor se čuje zato, ker so mu nekateri časopisi očitali nekorektno postopanje za časa avstrijske okupacijske vlade v Srbiji.

* **Razmejitvena komisija in sokolski zlet.** Mariborski „Sokol" ugotavlja, da je povabil na zlet celokupno razmejitveno komisijo in ne samo nekatere njene člane. Komisija se je, kakor znano, odzvala povabilu z odhodom iz Maribora.

* **Naseljevanje dobrovoljcev.** Minister za agrarno reformo dr. Hinko Krizman je sestavil zakonski načrt o naseljevanju dobrovoljcev iz zapadnih pasivnih krajev naše države v krajih, kjer je dovolj zemlje, ki se bo mogla po agrarni reformi in

končnem sekvestriranju posestev tujih podanikov razdeliti. Načrt bo minister predložil v eni prvih sej ministrskega sveta v odobrenje.

* **Politično društvo JDS** za kolizejski okraj vabi svoje člane in somišljenike na shod, ki se vrši dne 7. septembra ob pol 8. uri zvečer v salonu pri Goršetu, na Gosposvetski cesti.

* **Prihodnji pokrajinski zlet** Jugoslovanske sokolske Zveze se vrši na Vidov dan 1921 v Osjeku v Slavoniji.

* **Sezija v Rogaški Slatini** je letos že skoro končana, dasi bi lahko trajala še do konca septembra vkljub nekoliko slabejšemu vremenu. Vzrokov za tako zgodnji konec sezije pa nikakor ni iskati v vremenskih razmerah, ampak le v razmerah vodstva zdravilišča samega. Klerikalna deželna vlada je namreč postavila za ravnatelja zdravilišča bivšega vodjo prisilne delavnice v Ljubljani, zvestega Šusteršičevega oprodo Cirila Dolenca, ki menda misli, da sme tudi v zdravilišču igrati enako vlogo, ki jo je igral v prisilni delavnici v Ljubljani. Ravnatelj Dolenc je naravnost na surov način postopal z gosti. O razmerah bomo o priliki govorili še obširneje.

* **Paketni promet z Avstrijo.** Od včerajšnjega dneva je zopet dovoljen paketni promet z Avstrijo. Sprejemajo se paketi do teže 20 kilogramov.

* **Novi most** čez Savinjo v Celju se bo pričel na vsak način graditi prihodnjo spomlad. Celjski gerentski sosvet je na svoji včerajšnji sej namreč sklenil, da se morajo že letos izvršiti vse potrebne predpriprave, z gradnjo samo pa se prične spomladi 1921. Stari kapucinski most se bo za silo popravil, tako da ga ne odnese že prva povodenj.

* **Nesreča** vsled splašenja konj. Iz Maribora nam poročajo: V sredo zjutraj je vozil hlapec posestnika Robiča iz Limbuša skozi Studence, kjer so se mu v bližini orožniške postaje iz dosedaj neznanih vzrokov splašili konji. Hlapec Jakob Mihelič je skočil z voza, pa je prišel pod konje, ki so ga hudo poškodovali na glavi. Mihelič si je tudi pretresel živce. Prepeljali so ga v bolnišnico.

* **„Kmečki strah“** na Koroškem. Po jezerskih planinah se je pojavila zver, ki je napravila tamošnjim posestnikom že mnogo škode. Raztrgala je že nekaj goveje živine in večje število ovac. Lovci pripravljajo lov na nevarno zverino.

* **Vlom v Gorici.** V goriški podružnici Ljubljanske kreditne banke v Trgovskem domu so italijanski vlomilci poskusili vlom. Poleg Trgovskega doma je več podzemeljskih hodnikov izza vojne. Dva njih vodita v kleti Trgovskega doma. Skozi te hodnike so vlomilci hoteli vdreti. Če bi se jim bilo posrečilo, bi bili našli v blagajni nad 200.000 lir gotovine. Vlomilci so že prišli skozi hodnike do glavnih vrat ter so jih pričeli vrtati s svedrom. Stražniki so jih pri delu presenetili. Vlomilcem se je posrečilo, da so po dobro znanih podzemeljskih hodnikih ušli.

* **Sokol in klerikalizem.** Dan na dan citirajo različni klerikalni listi „Glasnik“ češke sokolske zveze, v katerem je neki sokoski delavec napisal svoje misli in zaključke o klerikalizmu, njega vplivu na razvoj narodnosti in moči in prišel do zaključka, da je sokostvu prva naloga boj proti klerikalizmu, a ker ima klerikalizem glavno oporo v Rimu. — Dunaj, ki ga je vzdrževal poprej, je padel — tedaj bodi borba sokolstva naperjena tudi proti Rimu! Ali klerikalno časopisje izrablja ta spis, a ne povedo, da ga je napisal in podpisal neki dr. Heller, da je torej isto privatno mnenje dotičnika, a nobena programatična izjava Sokostva.

* **Anton Hrovatin †.** V Vipavi je pretečeni torek umrl bivši tamošnji župan, veleposestnik in gostilničar Anton *Hrovatin* v 49. letu svoje starosti. Kakor njegov oče, ki je bil lani v Trstu pokopan, je bil tudi Anton Hrovatin vzoren narodnjak.

Umrl je v Krškem vpokojeni tajnik okrajnega glavarstva, gosp. Anton Janša. Blag mu spomin!

* **Katoliški veronauk** na ljudskih šolah na Reki. Po naročilu D' Annunzija, je sestavil papeški delegat na Reki Constantini načrt, po katerem se mora predavati veronauk po reških ljudskih šolah. Iz tega „veronauka“ Constantinia in D' Annunzia naj navedemo en vzgled: Katehet vpraša učenca: Kaj so Jugoslovani? — Učenec: Srbi! ! Katehet: Kaj so Srbi? — Učenec: Neverniki, sluzmatiki, krivoverci! sovražniki naše svete cerkve! — Katehet: Ali more biti tedaj Jugoslovan katolik? — Učenec: Ne. — Tako poučuje na Reki D' Annunzio in papeški delegat Constantini otroke!

* **Uvedenje selske službe.** Z 16. septembrom t. l. se uvede pri kr. poštnem uradu Slovenska Bistrica dostavljanje poštnih pošiljatev po selskem pismonoši v sledeče vasi: Zgornja Bistrica, Koveča ves, Devina, Šentovec, Pipanje, Ritosnoj, Sv. Marjeta, Klopce, Sv. Jožef, Brinje, Visoko, Spodnja Loznica, Cigonce, Videš, Crešnjovec, Vrhloga, Lukanja ves in Sp. Nova ves. Dostavljanje se bo vršilo po trikrat na teden, v Zgornjo Bistrico pa dnevno.

* **Kočevarjem ne ugaja v Jugoslaviji.** Kočevski Nemci so se začeli močno izseljevati v Ameriko. Marsikateri dan jih odpotuje preko Ljubljane po sto in tudi več. Kot vzrok navajajo, da jim razmere v Jugoslaviji ne ugajajo.

* **Slovaški Orli** napadli češke legijonarje. Češko javnost je razburil strašen dogodek v Pruski. Tam so blagoslovili orlovsko zastavo, pri čemer je imel župnik Hlinka slavnostni govor. Ker pa je Hlinka ščuval proti državi, je temu ugovarjal bivši legijonar Michalek. Orli so se vrgli na Michalko in so skoraj ubili njega in njegova dva brata. Proti temu so izdali sedaj legijonarji poziv proti Orlom, ki ne napadajo samo Sokole, ampak vse, ki so se bojevali za svobodo češkoslovaškega naroda.

= **Hmeljska kupčija** v Savinjski dolini. Dne 31. avgusta se je po malem pričela kupčija s hmeljem. Prodalo se ga je nekaj za kron K za kilogram. Hmeljarji se obotavljajo s prodajo, ker pričakujejo ugodnejših en.

* **I. Veliki obrtniški semenj** v „Narodnem domu“ v Ljubljani se vrši na praznik, dne 8. septembra 1920., ob vsakem vremenu. Godbe, petje Ljubljanskega Zvona, tehtnica, šaljiva pošta, glasovanje za tri najlepše ženske, amerikanska ženitev, Buffalo-Bil-sladkor, mačke v žaklji, turška kavarna, srečolov z nad 400 bogatimi dobitki (čez 10.000 K vrednih) nudilo bo vsakemu sejmarju vse, kar mu srce poželi. Ker je skupiček sejma namenjen v organizacijske svrhe (ustanovitev mojsterske bolniške blagajne itd.), bo gotovo vsaka obrtniška rodbina in vsak njen prijatelj prišel na veseli obrtniški semenj. Postrežba bo najboljša in vstopnina samo 6 K; otroci do 12. leta v spremstvu staršev so vstopnine prosti. K obilni udeležbi vabi „Veselični odsek Pokrajinske zveze obrtnih zadrug za Slovenijo“. —k—

Razno.

× **Industrijska palača v Pragi.** Praška občina namerava s pomočjo najboljših ameriških strokovnjakov zgraditi palačo češkoslovaške industrije in obrti. Troški zgradbe so proračunani na 25 milijonov kron. V palači se urede razun 1000 poslovnic za trgovska in inustrijalna društva tudi izložbene dvorane, dvorane za razprave, dvorane za zborovanja in kongrese ter prostori za tujski promet, za tuje konzulate, ekspoziture denarnih zavodov, brzojavni in poštni urad, urad za statistiko in informacije itd. Ta palača bo služila kot stalna reprezentanca razvoja in napredka češkoslovaške industrije, da bodo tuji interesenti imeli točen pregled češkoslovaškega gospodarskega življenja.

× **Novo motorno kolo.** Neka nemška tvrdka je spravila na trg lahko in ceno motorno kolo, ki se bistveno razlikuje od dosedanjih tipov. Motor se nahaja namreč spredaj nad prvim kolesom in goni prvo kolo. Prednosti tega tipa so: lažje operiranje z motorjem, teža je enakomerno razdeljena na obe kolesi in motor je varen pred cestnim prahom. Teža celega kolesa znaša 42 kg, največja hitrost je 35 km na uro. Velika prednost tega motornega kolesa je, da je vsled njegove majhne teže mogoče rabiti ga v sili (če odpove motor) tudi kot navadno kolo.

× **Strašna živinska kuga v Belgiji.** V Belgiji se širi strahovita, dosedaj neznana kuga med živino. Kuga je bila prenešena iz Indije po živini, ki se je pošiljala preko Anverse v Južno Ameriko. Doslej je znanih kakih 40 središč te bolezni, ki se širi že proti nemški meji. Glavna središča so Roulers in Courtrai. Največ pogine ovac in koz. Od obolelih živali jih pogine 90 do 98 odstotkov. Bolezen je zelo nalezljiva, širi se z dotiko z obolelimi živalmi, a prenašajo jo tudi ljudje, psi, konji in perutnina. Ljudij se ta kuga ne prime.

Preganjanje hudiča iz zoba ali nova čudotvorna Johanca.

Poročajo nam: Šolske sestre v Grobljah pri Domžalah so izumile poseben čudežen način zdravljenja zobobola. Stvar se je raznesla že daleč po okolici; ljudstvo govori povsod o čudežnem zdravljenju in kar trumoma hite v Groblje ter iščejo tamkaj pomoči. Čudežni način zdravljenja je sledeči: Vsak bolnik mora prinesti štiri svečice. Te povalja sestra „zdravnica“ v nekem semenu, ki ga ona nazivlja „zobno seme“. Seme je drobno, okroglo, podobno majaronovemu. Sveče postavi sestra-redovnica na kakem podstavku, n. pr. na krompir, navzkriž v globoko posodo, v katero nalije še nekaj vode. Ko prižge sveče, mora bolnik nagniti obraz nad posodo, „zdravnica“ pokrije še glavo z nekim prtom ter zaukaže bolniku, da drži odprta usta in spušča v posodo sline. Tako mora bolnik vzdržati toliko časa, da pogore sveče. Potem ga sestra odgrne in mu pokaže čudo: na dnu posode plava v vodi vse polno neizmerno drobnih črvičkov. „Vse te črve ste imeli v zobu, sedaj smo jih izgnali in zob vas ne bo več bolel“. Da je efekt še večji, pobere „duhovni oče“ črvičke iz posode, jih dene pod mikroskop, ter jih pokaže bolniku rekoč: „Vidite, kakšne pošasti ste imeli v zobu; ni čuda, da so vas tako mučili, vidite, kako dolg rep ima, kakor hudoba...“ Ker vsled gorkote in sugestije bolečine navadno v resnici odnehajo, je nevedno ljudstvo popolnoma prepričano o čudežnem zdravljenju ter pripovedujejo o učinkujočem izganjanju črvov iz zob v Grobljah. — Sestre sicer ne računajo nič za prirejanje „zobnega čudeža“, vendar pa sprejemajo rade darila za uboge otroke... Sleparija obstoji v tem, da ne prihajajo tisti črvi iz zob, ampak iz starega črvivega semena, ki se drži sveč in katere izganja iz semen gorkota gorečih sveč, da padajo v vodo. Ljudstvo slepo verjame, sestram pa nese. Poizkusili so čudež tudi boljši ljudje in so kot priče vedno na razpolago.

Za smeh in kratek čas.

Iz šole. Učitelj: No, Mihec, kaj mi poveš danes? — Miha: Gospod učitelj, ali more biti človek kaznovan tudi zato, kar ni naredil? — Učitelj: Kar človek ni naredil, zato ne more biti kaznovan! — Mihec: Gospod učitelj, jaz nisem naredil domače naloge.

O čistoti. Fajmošter Anton: Jaka, kako si ti razlagaš rek svetega pisma: „Čistost je polovica življenja“? — Fajmošter Jaka: Čisto naravno! V drugi polovici življenja se nam sploh ni treba umivati!

Iz naravoslovja. Zakaj ribe ne govore? — Zato, ker bi jim tekla voda v usta, ako bi jih odprle!

Skromnost. Fajmošter Janez: Kaj je to skromnost? — Fajmošter Jaka: Tega pa ne vem. — Fajmošter Janez: Ako ti ponudi tvoj gostitelj prvo časo vina, ti jo izpiješ, drugo, ti jo izpiješ, tretjo, ti jo izpiješ, četrto, ti jo izpiješ, a ko ti ponudi peto, kaj boš rekel? — Fajmošter Jaka: Ne morem več, jaz sem pijan.

Kupujem vedno in v vsaki množini po **najvišjih cenah: Brinjevo olje, suhe gobe, fižol** in druge deželne pridelke.

Nudim najnižje: Kavo, olje, riž, sveče, moko, vžigalice, pravo slivovko, rum, ter razno drugo blago.

M. RANT,
KRANJ.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI
Stritarjeva ulica štev. 2. Podružnice v Splitu, Trstu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; bančna ekspozitura v Ptuju.

Delniška glavnica in rezerve okrog K 50,000.000·— Telefon št. 261.
Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.
Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, = valut in dovoljuje vsakovrstne kredite. =
Brzojavni naslov: „Banka“.

Delniška glavnica: K 30,000.000
Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana
Rezerve: okrog K 10,000.000

Centrala: Trst. Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Maribor, Metković, Opatija, Split, Sarajevo, Šibenik, Zader, Ekspozitura Kranj.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega.
Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.
Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.
Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.
Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.
Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.
Brzojavni naslov: Jadranska.
Telefon št. 257.

Odgovorni urednik: Luka Sila. Izdaja Konsorcij Domovine. Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.